

Vurdering av behov for konsekvensutredning i forbindelse med søknad om anleggsendring og økning av MTB for lokalitet 33617 Gjerde, Aure kommune, Møre og Romsdal

SalMar Farming AS søker om anleggsendring og utvidelse av MTB fra 4680 tonn til 6240 tonn. Endring av anleggets utforming søkes gjennomført 2 halvår 2023, i brakkleggingsperioden mellom utsett 2022 og utsett 2024.

Med utgangspunkt i «FOR 2017-06-21-854: Forskrift om konsekvensutredninger, Kapittel 2 og 3» skal planer og tiltak konsekvensutredes dersom de kan få vesentlig virkning for miljø eller samfunn.

§ 10 omhandler kriterier for vurderingen av om en plan kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn:

«I vurderingen av om en plan eller et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, skal det ses hen til egenskaper ved planen eller tiltaket, jf. annet ledd og planen eller tiltakets lokalisering og påvirkning på omgivelsene, jf. tredje ledd. Det skal også i nødvendig grad ses hen til egenskaper ved virkninger nevnt i fjerde ledd.»

Innhold

1. Bakgrunn og saksgang	3
2. Beskrivelse av tiltaket.....	3
a. Størrelse, planområde og utforming.....	3
b. Bruken av naturressurser	3
c. Avfallsproduksjon og utslipp	3
d. Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer	4
3. Lokalisering og påvirkning på omgivelsene omfatter en vurdering av om planene eller tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med:.....	5
a. Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V eller markaloven § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI), prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven	5
b. Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv	5
Truede arter eller naturtyper i området	5
Akvatiske registreringer i området:.....	6
Verdifulle landskap	7
Verdifulle kulturminner og kulturmiljøer	7
Nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser	7
Områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift	7
Områder som er særlig viktige for friluftsliv	7
c. Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77.	8
d. Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet...	9
e. Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet	9
f. Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning	10
g. Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp.....	10
h. Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom.....	10
Konklusjon	11

1. Bakgrunn og saksgang

Før søknad kan fremmes gjennomføres det en rekke undersøkelser og vurderinger for å vurdere lokalitetens egnethet, både isolert sett, men også i forhold til omkringliggende miljø og interesser. Dette gjelder miljøundersøkelser som strøm, bølge, bunntopografi, bunnsstrat og vurderinger av lokalitetens evne til å akkumulere omsøkte biomasse. Søknaden skal være i henhold til vedtatte arealplaner og ikke komme i konflikt med ulike verneformål eller andre arealformål. Videre skal det vurderes hvordan lokaliteten vil kunne påvirke omkringliggende miljø, som naboforhold, ferdsel, hensyn til viltlevende arter og naturmangfold. Nærhet til annen akvakulturvirkosomhet skal også vurderes opp imot risiko for uønsket påvirkning mellom virksomhetene.

Fylkeskommunen har det overordnede ansvaret for behandling av akvakultursøknader. Den aktuelle kommunen mottar søknaden for offentlig ettersyn og kommunal behandling etter plan- og bygningsloven. Mattilsynet avgjør søknaden etter matlova, dyrevelferdslova og tilhørende forskrifter, Kystverket avgjør søknaden etter hamne- og farvasslova, og Statsforvalterens miljøvernavdeling avgjør søknaden etter forurensingslova. Statsforvalteren gir også uttalelse om naturvern, friluft, fiske og viltinteresser, mens Fiskeridirektoratet gir uttalelse om tradisjonelle fiskeriinteresser.

2. Beskrivelse av tiltaket

a. Størrelse, planområde og utforming

Dagens anleggsdesign er noe uegnet i forhold til optimal vanngjennomstrømming til alle merder i anlegget. Omsøkte anleggsplassering vil gi en bedre utnyttelse av strømmen i Gjerdavika og øke tilgangen på friskt, oksygenrikt vann. Både dagens plassering og omsøkte plassering ligger innenfor område avsatt til akvakultur i kommunens arealplan. Omsøkte anleggsendring vil legge til rette for at punktbelastningen under anlegget ikke øker, selv om MTB utvides fra 4680 tonn til 6240 tonn.

Omsøkte anleggsplassering er innenfor areal VKA04 i arealplana for Aure kommune (sjøområdeplan Nordmøre)ⁱⁱ, hvor akvakultur inngår i de tillatte arealformålene.

b. Bruken av naturressurser

Produksjon vil foregå som i dag, i konvensjonelle merder i frie vannmasser. Lokaliteten skal ikke forbruke lokale naturressurser, foruten det omsøkte arealet.

c. Avfallsproduksjon og utslipp

Utslipp fra anlegget vil i hovedsak bestå av organisk materiale i form av fekalier og løste næringsalter fra fisken.

Påvirkning på bunnforholdene følges jevnlig opp med miljøundersøkelser i henhold til NS9410ⁱⁱⁱ. Analysene beskriver dagens tilstand, og danner grunnlag for senere undersøkelser av sjøbunnen i influensområdet.

Det har vært produksjon av laks på Gjerde siden 2013. Samlet tilstand under anlegget etter siste produksjonssyklus (MOM-B) ble «Tilstand 1 – Beste Tilstand»^{iv}.

Resultat MOM-B Gjerde:

Dato	Gen.	Indeks (Gr II og III)	Tilstand	Utført mengde (tonn)	Budsjett før (tonn)	% utført	Merknader
05.10.2011	-	1,03	1	*	*	*	0-prøve
25.06.2015	H-14	1,84	2	1472	*	*	Oppfølging
12.11.2015	H-14	2,40	3	434	*	*	Maks.Bel.
28.04.2016	H-14	0,99	1	*	*	*	Brakklegging
02.08.2017	V-16	0,47	1	4414	4699	94	Maks.Bel.
05.06.2019	V-18	1,12	2	4438	5458	81	Maks.Bel.
10.01.2020	V-18	0,09	1	5458	5458	100	Oppfølging
29.04.2021	V-20	0,54	1	5766	6742	86	Maks.Bel.

*Ikke kjent.

Samlet tilstand i omkringliggende områder på havbunnen (MOM-C) ble «Tilstand 2 – God»^v. Oppfølgende undersøkelser i henhold til forskriftskrav, NS9410 og vilkår i utslippstillatelsen vil gjennomføres for å kontrollere at produksjonen ikke overskrider akseptabel påvirkning.

Risikoen for regionale miljøeffekter (eutrofiering) som følge av økt nærings salttilførsel fra fiskeoppdrett, vurderes som lav i alle produksjonsområder langs kysten^{vi}

SalMar har de siste årene faset ut kobberimpregnering på nøtene.

Lokaliteten kontrollerer og tar ut død fisk daglig. Denne ensileres for å opprettholde råstoffkvaliteten og vil bli levert til godkjent mottaker for videre bearbeiding.

Øvrige avfallsprodukter fra produksjonen vil bli håndtert og avhendet i henhold til gjeldende regelverk og myndighetskrav. Det er etablerte prosedyrer og rutiner i SalMars IK-system for å etterleve kravene til substusjonsplikt.

d. Risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer

Fortøyninger, merder, nøter og alle tilhørende komponenter er dimensjonert på bakgrunn av lokalitetsspesifikke strømmålinger og bølgeanalyser, utført av eksterne akkrediterte eller sertifiserte organer. Etter at anlegget er ferdigstilt, gjennomføres det kontroll av akkreditert organ, som utsteder anleggssertifikat. Anleggssertifikatet dokumenterer etterlevelse av kravene i NYTEK-forskrift^{vii} og NS 9415^{viii}.

SalMar har gode etablerte rutiner for kontroll av fortøyninger, merder, nøter og andre anleggskomponenter. Nøter, merder og ekstrautstyr kontrolleres daglig på overflaten gjennom «Runde på ring». Alle nøter kontrolleres i tillegg med ROV minimum hver 6 uke. I tillegg overvåkes fisken og merdmiljøet hver dag under hele foringsperioden ved hjelp av undervannskamera, som vil være fast montert i alle merder.

SalMars interne styringssystem inneholder gode, etablerte prosedyrer og rutiner, utviklet over mange år. Styringssystemet legger til rette for et høyt sikkerhetsfokus i alle deler av

organisasjonen, og danner grunnlag for å forhindre at alvorlige ulykker eller skade på mennesker, fisk, anlegg eller ytre miljø.

Oppsummert:

Akvakulturanlegget vil være designet for å kunne ivareta fiskevelferd, rømmingssikring og drift, samtidig som det ikke vil medføre unødig ulempe og risiko i forhold til påvirkning på resipienten. Omsøkte anlegg er plassert innenfor arealformål hvor det åpnes for akvakultur.

3. Lokalisering og påvirkning på omgivelsene omfatter en vurdering av om planene eller tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med:

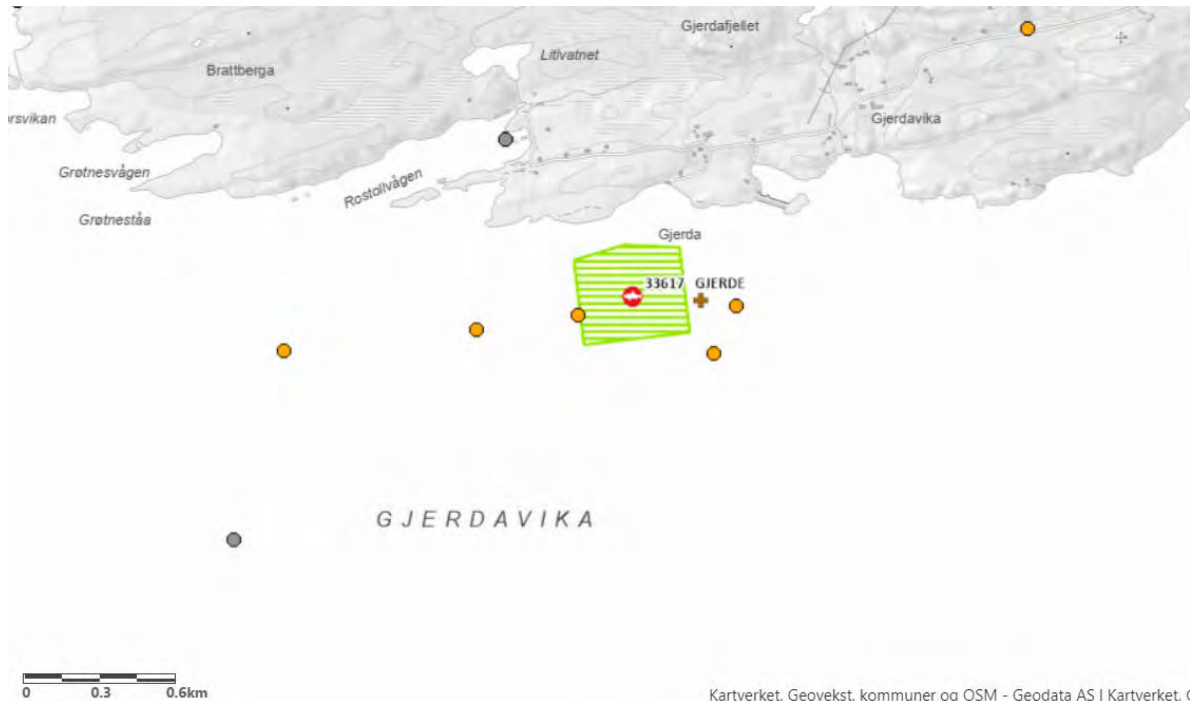
a. Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V eller markaloven § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI), prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven

Lokaliteten vil ikke komme i konflikt med verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V eller markaloven § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI), prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven.

b. Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv

Truede arter eller naturtyper i området

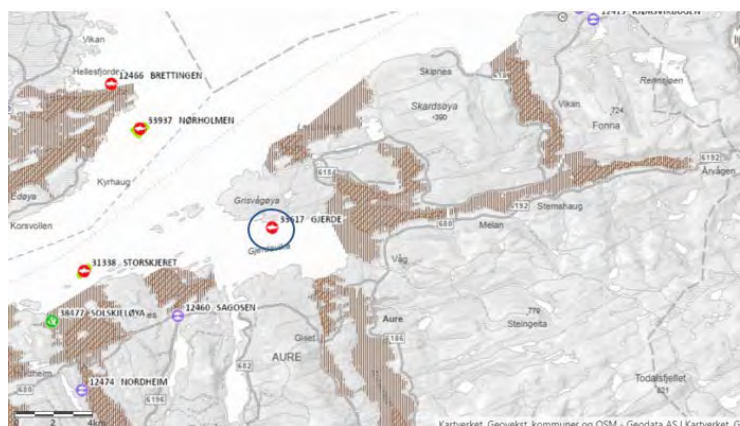
- I artsdatabanken er det en registrering av teist fra 2004. Det er også registrert makrellterne på Gjerdavika i 2014. Lokaliteten har vært i drift siden 2013. Disse artene og flere andre arter observeres jevnlig rundt lokaliteten.

Registreringer fra Naturbase Miljødirektoratet^{ix} Kors markerer registreringen av teist fra 2004. Grå prikk markerer registrering av makrellterne fra 2014. Oransje punkter er ulike bunnlevende dyr som er identifisert i forbindelse med bunnundersøkelser tilknyttet overvåkingen av lokaliteten. Disse er vanlig å finne rundt akvakulturlokalitetene.

Akvatiske registreringer i området:

- Det er registrert regionalt viktig gytefelt for torsk i Årvågsfjorden, 2,8 kilometer fra lokaliteten. Gytefeltundersøkelser er gjennomført rundt flere av SalMar og MOWIs lokaliteter rundt Smøla, uten at man har klart å finne signifikante endringer i gytingen grunnet påvirkning fra akvakultur av laks. Viser her blant annet til sluttrapport fra ICOD-prosjektet^x som er gjennomført av Havforskningsinstituttet ved MOWIs lokalitet Nørholmen på Smøla.

Kart som viser registrerte gytefelt for torsk og andre arter (Brune skraveringer). Omsøkte lokalitet markert med sirkel. Kartkilde: Naturbase kart^{xi} (Miljødirektoratet)

- Ingen elver/bekker innenfor 5 km som er registrert med oppgang av anadrom fisk (se kart under)^{xii}. Nærmeste registreringer er Aureelva og Vinsterneselva, begge 6,7 km unna lokaliteten. Det er sparsomt med registreringer i lakseregisteret for begge disse elvene^{xiii}.

Kartutsnitt fra Laksekart lakseregisteret Miljødirektoratet^{xiv}

Verdifulle landskap

Ingen kulturlandskap som er innenfor kategorien registrerte verdifulle kulturlandskap i området.

Verdifulle kulturminner og kulturmiljøer

Det er i Kulturminnesøk^{xv} registrerte kulturminner på land på Grisvågøya. Ingen av disse er i umiddelbar nærhet til lokaliteten. I de oversikter vi har tilgang til^{xvi} finner vi heller ikke registrerte marine kulturminner ved lokaliteten.

Nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser

Tiltaket skal plasseres i sjø, og vil ikke påvirke mineralressurser. Ingen kjente nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser på land.

Områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift

Tiltaket vil ikke påvirke samisk utmarksnæring eller reindrift.

Områder som er særlig viktige for friluftsliv

Det er ikke gjennomført verdsetting av friluftsområdene ved lokaliteten. En justering av anleggsplasseringen vil ikke redusere muligheten for å benytte området til friluftsliv i forhold til dagens anlegg.

Det er noen boliger og hytter på land. De fleste av disse ligger skjermet i forhold til lokaliteten grunnet topografien.

Ytterpunkter av rammefortøyningen til nytt anlegg markert med brun farge.

Oppsummert:

Lokaliteten vil ikke komme i konflikt med truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv.

c. Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77.

Lokaliteten vil ikke komme i konflikt med kommunal arealplan, statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og

bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77.

d. Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet

Ikke relevant.

e. Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet

Det søkes om økning i biomasse (MTB) fra 4680 tonn til 6240 tonn. Lokaliteten fikk ved siste undersøkelse «God» tilstand på siste MOM-C-undersøkelse. For ytterligere beskrivelse henvises det til vedlegg 6.2.1.c. B-undersøkelsen (tilstand rett under anlegget) som ble gjennomført på samme tid fikk tilstand 1 (beste tilstand) se vedlegg 6.2.1.b. Videre henvises det til vedlegg 6.2.1.d. Strandsoneundersøkelse. Resultatene fra undersøkelsene og erfaring fra andre lokaliteter tilsier at omsøkte anleggsendring ikke vil medføre overbelastning på resipienten.

Lokaliteten ligger i vannforekomst 0320020100-C Gjerdesvika^{xvii}, registrert med «God» økologisk tilstand og «God» kjemisk tilstand, i henhold til miljømålet for vannforekomsten.

Oppsummert:

Lokaliteten er plassert i et område der fastsatte miljøkvalitetsstandarder ikke er overskredet. Basert på erfaring fra andre områder og flere års drift på Gjerde, forventes det at omsøkte biomasseutvidelse ikke vil forringe vannforekomsten i den grad at miljømålet ikke nås.

f. Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning

Lokalitet skal ikke medføre uakseptable konsekvenser for befolkningens helse, herunder luft- eller lysforurensning, støy eller lukt. Omsøkte tiltak vil i liten grad medføre endringer iforhold til dagens drift på lokaliteten.

- Lukt: Fôr og ensilasje vil lagres i tette tanker på flåten ute på lokaliteten.
- Lys: Belysning vil være begrenset til lovpålagt belysning av flåte og markører i anleggets ytterpunkter. Det kan være aktuelt å benytte produksjonslys i merdene i perioder. Disse blir montert i merdene på 5-7 meters dybde. Lysene SalMar benytter lyser nedover, slik at det forventes minimal lysforurensning av disse. Annet lys vil være arbeidslys på båtene som benyttes i arbeidstiden.
- Støy: Støykrav som skal overholdes vil bli gitt i utslippstillatelsen. Lokalitetens flåte er tilknyttet landstrøm, noe som reduserer støyrisiko, spesielt på kveld og natt.
- Ferdsel er tillatt rundt anlegget på alle sider i 20 meters avstand. Fiske vil fortsatt være tillatt rundt anlegget i 100 meters avstand.
- Fortøyninger er nedsenket, fra 8 meter ved anleggets ytterpunkt og ned til anker eller bolt på havbunnen.

Oppsummert:

Basert på overnevnte parameter skal tiltaket ikke medføre konsekvenser for befolkningens helse.

g. Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp

- SalMar arbeider aktivt med tiltak for å holde klimagassutslipp lavest mulig. Blant annet gjennom økt elektrifisering av fôrflåter og lokalitetsbåter. Fôrflåten på Gjerde vil fortsatt være tilknyttet landstrøm etter anleggsendringen.
- For ytterligere info om SalMars bærekraftarbeid og rapporter henvises til SalMars bærekraftsrapport^{xviii}
- For utslipp av næringssalter, se punkt e).

Oppsummert:

Endringen vil ikke medføre økte utslipp av klimagasser.

h. Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom.

Risiko for alvorlige ulykker og naturskade er vurdert som akseptabel.

- Rømmingsfare: Strømmålinger og bølgeberegninger er gjennomført på lokaliteten. Alt utstyr, som merder, nøter, fortøyninger og flåte vil være tilpasset hverandre, og dimensjonert for minimum å tåle ekstremtilstander med 50 års returperiode. Lokaliteten vil ha anleggssertifikat, noe som dokumenterer etterlevelse av kravene i NYTEK forskrift og NS 9415. Dimensjonering på bakgrunn av lokalitetsspesifikke målinger og analyser utføres av eksterne akkrediterte eller sertifiserte organer.
- SalMar har gode etablerte rutiner for kontroll av fortøyninger, merder, nøter og andre anleggskomponenter. Nøter, merder og ekstraustyr kontrolleres daglig på overflaten gjennom «Runde på ring». Alle nøter kontrolleres i tillegg med ROV minimum hver 6 uke.

I tillegg overvåkes fisken og merdmiljøet hver dag under hele foringsperioden ved hjelp av undervannskamera, som vil være fast montert i alle merder.

- Området er ikke rasutsatt.
- Anlegg og fortøyninger vil ikke påvirkes av flom.

Oppsummert:

Omsøkte lokalitet er ikke plassert i område hvor det er forhøyet risiko for naturkatastrofer.

Konklusjon

Ut fra våre erfaringer og vurderinger gjennom mange års drift er området svært godt egnet til oppdrett. Endret lokalitetsutforming og økning av MTB fra 4680 tonn til 6240 tonn vil ikke medføre uønskede negative virkninger for miljø, naturressurser og samfunn.

Basert på gjennomførte undersøkelser og miljøovervåkninger, og gjennomgang av tilgjengelige registreringer i forhold til naturtilstand, naturmangfold, kulturminner og bosetting i området er det etter vår vurdering ikke behov for ytterligere tilleggsundersøkelser/konsekvensutredning.

Ut ifra «FOR 2017-06-21-854: Forskrift om konsekvensutredninger, Kapittel 2, § 8», konkluderer SalMar Farming med at det ikke er behov for konsekvensutredning i forbindelse med vår søknad om endret anleggsutforming og sammenslåing av MTB.

Trond Baarset
Lokalitetsutvikler
SalMar Farming AS

Referanser:

- i <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854>
- ii <https://www.aure.kommune.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/kommunale-planer-og-planlegging/overordnet-kommuneplan/>
- iii <https://www.vannportalen.no/kunnskapsgrunnlaget/overvaking2/akvakultur/>
- iv <https://api.fiskeridir.no/aqua-env-reports-ws/api/v1/env-reports/AR432329948/attachments/61356>
- v <https://api.fiskeridir.no/aqua-env-reports-ws/api/v1/env-reports/AR330661538/attachments/46489>
- vi <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12#sec-6-6>
- vii <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-08-16-849>
- viii <https://www.standard.no/no/Nettbutikk/produktkatalogen/Produktpresentasjon/?ProductID=1367329>
- ix <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- x <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-32>
- xi <https://geocortex01.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- xii <https://laksekart.statsforvalteren.no/>
- xiii <https://lakseregisteret.statsforvalteren.no/default.aspx>
- xiv <https://laksekart.fylkesmannen.no/>
- xv <https://www.kulturminnesok.no/kart/?q=&am-county=&lokenk=location&am-lok=&am-lokdating=&am-lokconservation=&am-enk=&am-enkdating=&am-enkconservation=&bm-county=&cp=1&bounds=63.32321358789186,8.361488344380632,63.26960107321297,8.546195985982195&zoom=13&id=>
- xvi <https://www.dykkepedia.com/wiki/Kategori:Vrak>
- xvii <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0320020100-C>
- xviii <https://www.salmar.no/baerekraft/>